

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०४६ सालको ऐन नं. २०

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

कृषि विकास बैंक ऐन, २०२४ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना: कृषि विकास बैंक ऐन, २०२४ लाई संशोधन गर्न चाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस ऐनको नाम "कृषि विकास बैंक (पाँचौं संशोधन) ऐन, २०४६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. कृषि विकास बैंक ऐन, २०२४ को दफा २ मा संशोधन: कृषि विकास बैंक ऐन, २०२४ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) को दफा २ को,—

(१) खण्ड (छ) को सट्टा देहायको खण्ड (छ) राखिएको छ:—

"(छ) "साझा संस्था" भन्नाले साझा संस्था ऐन, २०४१ बमोजिम दर्ता

(२४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागाबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

भएका साझा संस्था वा जिल्ला साझा संघ वा राष्ट्रिय साझा संघ सम्झनुपर्छ ।”

(२) खण्ड (ट) मा रहेका “घरेलु उद्योग” भन्ने शब्दहरू पछि “र ग्रामीण विकास” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन् ।

३. मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८ को,—

(१) दफा शीर्षकमा रहेका “शाखा र एजेण्टहरू” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “र अन्य कार्यालयहरू” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:—

“(२) राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिई बैंकले आफ्नो शाखा, उपशाखा वा अन्य कार्यालयहरू खोल्न, स्थानान्तर गर्न वा बन्द गर्न सक्नेछ ।

तर बैंकले आफ्नो शाखा, उपशाखा वा अन्य कार्यालयहरू स्थानान्तर वा बन्द गर्नु पर्दा सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायतको परामर्श लिनु पर्नेछ ।”

(३) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएको छ:—

“(३) बैंकलाई राष्ट्र बैंकले मनासिब देखेको स्थानमा शाखा, उपशाखा वा अन्य कार्यालय खोल्न, स्थानान्तर गर्न वा बन्द गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ । यस्तो निर्देशनलाई कार्यान्वयन गर्नु बैंकको कर्तव्य हुनेछ ।”

४. मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १८ को सट्टा देहायको दफा १८ राखिएको छ:—

“१८. बैंकको सिद्धान्त, नीति र कामहरू: (१) बैंकले यो ऐन अन्तर्गत कार्य सम्पादन गर्दा मूलतः कृषि विकासको अनुकूल व्यापारिक सिद्धान्त र नीतिको अनुसरण गर्नुपर्छ ।

(२) उपदफा (१) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल प्रभाव नपारी बैंकले देहायका कामहरू गर्न सक्नेछ:—

(क) कुनै कम्पनी, व्यक्ति, साझा संस्था वा ग्राम समितिलाई कृषि विकासको लागि अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन ऋण दिने,

(ख) कृषि विकासका लागि आवश्यक साना सिंचाइ आयोजन र प्रविधि विकासको लागि ऋण तथा अन्य आवश्यक साधनहरू उपलब्ध गराउने,

(२५)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ग) शिक्षित बेरोजगारलाई ऋण उपलब्ध गराउने,
- (घ) वाणिज्य बैंक वा अन्य वित्तीय संस्थाहरूसँग मिली सहवित्तीय-करणको आधारमा धितो विभाजन (पारिपासु) गरी आपसमा भएको सम्झौता अनुसार संयुक्त रूपमा ऋण दिने र बैंकले पास गरी लिएको धितोलाई ऋण असुलीको अनुपातमा फुकुवा गर्दै जाने,
- (ङ) उपभोक्ता ऋण दिने,
- (च) कृषिजन्य घरेलु तथा साना उद्योग स्थापना र संचालनको लागि ऋण दिने,
- (छ) मोहीलाई आफूले मोहियानी हुँदा पाई जोती आएको जग्गा खरीद गर्न सहूलियत ब्याज दरमा ऋण दिने,
- (ज) बैंकको स्वामित्वमा रहेको अचल सम्पत्ति भाडामा दिने वा अन्य कार्यमा लगाउने,
- (झ) सर्वसाधारण जनतालाई सामान्य बैंकिङ सुविधा पुर्याउन राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिई वाणिज्य बैंक ऐन, २०३१ को अधीनमा रही बैंकिङसम्बन्धी काम गर्ने,
- (डा) बैंकको उद्देश्य पूरा गर्न समय समयमा समितिको सल्लाह लिई श्री ५ को सरकारले तोकिदिएका अन्य कामहरू गर्ने ।
- (३) बैंकले कुनै खास उद्देश्य प्राप्तिको लागि ऋणको किसिमहरू, ऋण लगानीका विशेष शर्तहरू तथा ऋण लगानीको हद तोक्न आवश्यक परेमा त्यस्ता शर्तहरू, ऋणका किसिमहरू तथा ऋण लगानीका हद तोक्न सक्नेछ ।
- (४) बैंकले ऋण दिँदा बैंकलाई मान्य हुने किसिमको धितो लिई ऋण लगानी गर्नेछ ।

तर बेहायका अवस्थामा बैंकले बिना धितो ऋण लगानी गर्न सक्नेछः-

- (क) साझा संस्था वा ग्राम समितिलाई ऋण लगानी गर्दा,
- (ख) पेशागत उत्थानको लागि शिक्षित बेरोजगारलाई ऋण दिँदा,
- (ग) बैंकलाई ऋण, अनुदान वा सहयोग उपलब्ध गराउने निकाय-सँग श्री ५ को सरकारले वा बैंकले गरेको सम्झौतामा उल्लेख भएबमोजिम ऋण लगानी गर्दा ।

(२६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(५) बैंकले ऋण दिँदा लिएको धितोको पुनः मूल्याङ्कन गरी सो धितोले खामेसम्मको थप ऋण लगानी गर्न सक्नेछ ।

(६) बैंकले कुनै खास उद्देश्यको लागि ऋण लगानी गर्दा त्यस्तो ऋणबाट जोडिएको सम्पत्ति नै धितोलाई ऋण लगानी गर्न सक्नेछ ।

(७) ऋणीले काबुबाहिरको परिस्थितिले गर्दा निर्दिष्ट समयभित्र ऋण लगानीको उद्देश्य पूरा गर्न नसकेको कारण बैंकले मनासिद ठहराएमा बैंकले अघि गरेका लगानीका शर्तहरूमा परिवर्तन गरी ऋण रकम फिर्ता गर्ने म्याद थप गर्न, थप ऋण दिन वा बैंकले उपयुक्त ठहराएको अन्य कुरा गर्न सक्नेछ ।”

५. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा २५ को सट्टा देहायको दफा २५ राखिएको छः-

“२५. कोषको व्यवस्थाः (१) बैंकले प्रत्येक वर्ष आफ्नो खूब मुनाफाबाट कमसे-कम धीस प्रतिशत रकम कट्टा गरी जगेडा कोषको स्थापना गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो रकम बैंकको चुक्ता शेयर पूंजी बराबर नभएसम्म राख्नु पर्नेछ ।

(२) जगेडा कोषको रकम सुरक्षित रूपमा लगानी गर्न बाहेक अन्यत्र ऋण दिन वा खर्च गर्न पाइने छैन ।

(३) बैंकले विभिन्न कार्यका लागि छुट्टाछुट्टै कोष खडा गरी त्यस्तो कोषबाट ऋण दिन वा खर्च गर्न सक्नेछ ।”

६. मूल ऐनमा दफा २५ क. थपः मूल ऐनको दफा २५ पछि देहायको दफा २५ क. थपिएको छः-

“२५क. जोखिम व्यहोर्ने कोषः बैंकले आफ्नो कूल सम्पत्ति वा वासलात बाहिरको कारोबारको दायित्व सम्बन्धी जोखिमलाई खाम्न सक्ने गरी राष्ट्र बैंकले तोकिदिए बमोजिमको अनुपातमा जोखिम व्यहोर्ने कोष राख्नु पर्नेछ ।”

७. मूल ऐनको दफा ४० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ४० को सट्टा देहायको दफा ४० राखिएको छः-

“४०. राष्ट्र बैंकले निरीक्षण गर्न र आदेश वा निर्देशन दिन सक्नेः

(१) राष्ट्र बैंकले बैंकको कारोबारको निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।

(२) राष्ट्र बैंकले बैंकिङ तथा वित्तीय व्यवस्था सम्बन्धमा बैंकलाई आवश्यक आदेश तथा निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश तथा निर्देशनको पालना गर्नु बैंकको कर्तव्य हुनेछ ।”

(२७)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि ~~मार्ग~~ लागु हुनेछ।